

RECHTSPRAAK EUROPA

NIEUWSBRIEF VAN HET GERECHTSHOF AMSTERDAM no. 9
(oktober 2012)

IN ÉÉN [KLIK](#) VERBONDEN MET EUROPA

Deze nieuwsbrief is een uitgave op initiatief van de gerechtscoördinator Europees recht en mensenrechten (GCE) van het gerechtshof Amsterdam.

U ontvangt deze nieuwsbrief omdat u werkzaam bent bij het gerechtshof Amsterdam of omdat u bent opgenomen in ons relatiebestand. Als u verdere toezending niet op prijs stelt, kunt u zich [hier](#) afmelden. De nieuwsbrief wordt tevens gepubliceerd op de [website](#) van het gerechtshof Amsterdam.

Deze nieuwsbrief bevat een overzicht op trefwoorden van de rechtspraak van het Gerecht en het Hof van Justitie van de EU (arresten en conclusies) en van het Europees Hof voor de rechten van de mens over de maand september 2012.

De redactie stelt zo zorgvuldig mogelijk de gegevens voor deze nieuwsbrief samen. Zij aanvaardt echter geen aansprakelijkheid voor eventuele foutieve informatie noch voor het gebruik van deze informatie en eventuele nadelige gevolgen daarvan.

Kernredactie: [Marc de Werd](#) (GCE) en [Roel Andrea](#) (redactiesecretaris).

Medewerkers: Robin Cozijnsen, Louise Haeck, Menco Rasterhoff, Nienke de Visser, Mirjam Winkels.

Copyright © 2012 MdW Amsterdam – Verdere verspreiding voor niet-commercieel gebruik toegestaan mits met bronvermelding. Alle rechten overigens voorbehouden.

Volg rechtspraak EUROPA op twitter: [@rechtspraakEU](#)

INHOUDSOPGAVE

1. VRIJ VERKEER VAN MENSENRECHTEN (GCE)

2. RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

- VERBOD VAN FOLTERING (ART. 3)
- RECHT OP VRIJHEID EN VEILIGHEID (ART. 5)
- RECHT OP EEN EERLIJK PROCES (ART. 6)
- FAMILIELEVEN/PRIVACY (ART. 8)
- VRIJHEID VAN MENINGSUITING (ART. 10)
- BESCHERMING VAN EIGENDOM (ART. 1 EERSTE PROTOCOL)

3. RECHTSPRAAK GERECHT EN HOF VAN JUSTITIE EUROPESE UNIE

- BURGERLIJKE EN HANDELSZAKEN
- CONSUMENTENBESCHERMING
- FISCALE BEPALINGEN
- HARMONISATIE VAN WETGEVINGEN
- INTELLECTUELE EIGENDOM
- LANDBOUW
- MEDEDINGING
- SOCIALE POLITIEK
- SOCIALE ZEKERHEID VAN MIGRERENDE WERKNEMERS
- STEUNMAATREGELEN VAN DE STATEN
- VERVOER
- VREEMDELINGEN
- VRIJ VERKEER VAN GOEDEREN
- VRIJ VERKEER VAN PERSONEN

4. ARCHIEF NIEUWSBRIEVEN

VRIJ VERKEER VAN MENSENRECHTEN

Vóór of tégen 'Europa'. Zo eenvoudig kunnen keuzes in verkiezingstijd zijn. Zelfs in kwaliteitsmedia is het nu modieus om 'Europa' enkel als geldverslindend en ondemocratisch weg te zetten. Hoog tijd ook dat Europa zich niet langer verschuilt achter zijn "littekens van Tweede Wereldoorlog en Holocaust." Volgens René Cuperus in Vrij Nederland moeten we nu gewoon toegeven dat project Europa mislukt is:

"Ik weet niet meer precies wanneer ik voor het eerst fundamenteel aan de diepere wijsheid van het huidige Europees Project ben gaan twifelen. Wanneer kreeg ik die aanval van gezond boerenverstand dat het toch helemaal niet kan dat een imperium van bijna vijfhonderd miljoen inwoners, met zo'n unieke verscheidenheid aan talen, culturen en tradities tot een quasi-uniforme eenheid wordt gesmeed? Dat de zelfopheffing van nationale democratieën tegen de meerderheidsopvatting van de bevolking in wordt geforceerd. En dat het toch helemaal geen goed idee is om al die verschillende landen om te vormen tot één grote Supermarkt, één megamarktsamenleving met vrij verkeer van geld, goederen en mensen."

De critici vergeten echter dat 'Europa', bijvoorbeeld op het gebied van de rechtspleging, het juist verbazingwekkend *goed* doet. In 47 lidstaten – waarvan er 27 behoren tot de Europese Unie (waarvan 17 tot de eurozone) – worden dag in dag uit de kernwaarden van de rechtsstaat uitgedragen. Door de Europese rechters in Straatsburg en in Luxemburg uiteraard. Maar het zijn vooral de nationale rechters die het EVRM en het Unie-recht – als 'eerstelings-Europese rechters - toepassen.

Daar is nog steeds alle reden toe. Wie de moeite neemt om willekeurig welk nummer van deze nieuwsbrief door te nemen, ziet dat over onze samenleving maar een dun laagje beschaving ligt. Het maakt nog steeds veel uit waar je vandaag (in Europa) geboren wordt, werkt, een etnische minderheid bent, een mening hebt of demonstreert, vrouw of man bent, verdachte of slachtoffer bent, een andere seksuele voorkeur hebt, wilt trouwen, eigendom hebt, gedetineerd zit, ziek bent, verpleegd wordt of als vluchteling van boord stapt. Zó gek is het dus niet om in gedachten te houden dat 'verworven rechten' niet universeel zijn, en dat - bij economische tegenspoed – alles ineens voorbij kan zijn.

Tegelijk is het prachtig om te zien hoe in een werelddeel met ruim 500 miljoen inwoners – van de Achterhoek tot de Oekraïne - wij elkaar tegenwoordig met argumenten tegemoet treden en niet meer met wapens. Dat is historisch gezien in de wereld een ongekennde prestatie.

Een gelikte ‘supermarkt en een megamarktsamenleving’ (René Cuperus) is Europa niet. Maar wie zit daar ook op te wachten? De vraag is juist hoe te voorkomen dat nationale identiteit, cultuur en (rechts)tradities in het grotere geheel verloren gaan, hetgeen tot vervreemding zou kunnen leiden. De trend is niet alleen méér Europa’ in Nederland, maar vooral ook méér Nederland in Europa.

Dat laatste – de herwaardering van nationale diversiteit – speelt trouwens een belangrijke rol in de Europese rechtspraak. Wij – de lidstaten - voeden *elkaar* nu op. En het zijn niet alleen de Italianen, Grieken, Turken en Roemenen die van *ons* bijleren, maar wijzelf worden ook bijgeschoold door anderen. Nederland zeilt traditioneel (veel te) scherp aan de wind op het punt van de rechterlijke organisatie. Veroordelingen uit Straatsburg van de laatste decennia gaan steevast over de pragmatische (‘gouvernementele’) houding van het Nederlandse bestuur jegens de rechtspraak. Op dat punt is het verfrissend om te kijken hoe de jonge Europese democratieën met zulke problemen omgaan. Zoals het ook interessant is om te zien hoe zij met de vrije meningsuiting omgaan. Daar heeft men immers nog goed op het netvlies staan hoe het is om rechteloos te zijn.

‘Europa’ heeft ook geleid tot een vrij verkeer van mensenrechten. Dat inzicht – dat zich minder makkelijk leent voor *one liners* - wordt veel te vaak vergeten.

MdW

2. RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

RECHTSPRAAK

STRAATSBURG

(Uitspraken over z.g. repeterende rechtsvragen, over de overschrijding van de redelijke termijn van art. 6 EVRM en zaken die eindigen in billijke genoegdoening blijven veelal buiten beschouwing. Uitspraken worden drie maanden na de uitspraakdatum definitief tenzij intern appel wordt ingesteld bij de Grote Kamer van het Hof.)

VERBOD VAN FOLTERING (ART. 3)

ARREST – 25 september 2012 - Ahmade t. Griekenland - persbericht - arrest

Detentieomstandigheden van Afghaanse asielzoeker in Griekenland waren mensonterend.

RECHT OP VRIJHEID EN VEILIGHEID (ART. 5)

ARREST – 18 september 2012 – James, Wells and Lee v. the United Kingdom – persbericht – arrest - commentaar

Detentie van gevangenen voor onbepaalde duur op veiligheidsgronden. Strijd met artikel 5 EVRM nu geen zicht was op resocialisatie van gedetineerden wegens gebrek aan inspanningen door de autoriteiten en onvoldoende financiële middelen.

“This important judgment shows that the lawfulness of indeterminate sentences based on offenders’ risk to the public must depend upon the extent to which that risk is addressed in detention.” [UK HRB](#)

RECHT OP EEN EERLIJK PROCES (ART. 6)

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 27 september 2012 - Dolca e.a. t. Roemenie - persbericht - beslissing

Afwijking van eerdere vaste jurisprudentie door Roemeense rechter teneinde een beslissing van het Constitutionele Hof te eerbiedigen was niet in strijd met artikel 6 EVRM en geen discriminatie van klagster.

ARREST – 25 september 2012 - El Haski t. België – persbericht - arrest

Belgische rechter had een getuigenverklaring waarvan niet kon worden uitgesloten dat deze onder dwang was afgelegd van het bewijs moeten uitsluiten. De zaak betreft een verdachte van terroristische activiteiten die stelde dat getuigen gemarteld waren om belastende verklaringen tegen hem af te leggen.

“Contrary to popular opinion, the Court is not all that lenient on asylum seekers and suspected or convicted criminals who rely on other Convention rights – most notably their right to private life and family life – to challenge their expulsion, extradition or deportation. A quick search in HUDOC reveals that – of the cases available there – between 1 January 2011 and today the Court found a violation of art. 8 in seven such cases and no violation in six others. Hardly the figures of a purely ‘activist’ Court. On the contrary. During our discussion of such cases at our regular meetings, we often feel that the Court does not attach sufficient weight to the importance of family ties, particularly when they concern members that do not belong to the nuclear family (parents of adult children or grandparents of minors, for instance).” [Stijn Smet](#)

FAMILIELEVEN/PRIVACY (ART. 8)

ARREST – 25 september 2012 – Godelli t. Italië – persbericht – arrest

Vertrouwelijkheid van persoonsgegevens van ouders adoptiekinderen. Italiaanse wetgeving houdt onvoldoende rekening met het belang van kinderen om al dan niet identificeerbare informatie van hun biologische ouder te achterhalen.

ARREST – 12 september 2012 – Nada t. Zwitserland – **Grote Kamer – persbericht – arrest**

Artikel 8 - Recht op eerbiediging van privéleven, familie- en gezinsleven - Artikel 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - terrorisme – implementatie – resolutie Veiligheidsraad Verenigde Naties – antiterrorismewetgeving.

Klager, een Italiaanse en Egyptische burger, is woonachtig in Campione d’Italia, een Italiaanse enclave gelegen in de Zwitserse regio Ticino. In 2001 is klager door de Zwitserse autoriteiten als verdachte aangemerkt en op grond van een door Zwitserland geïmplementeerde anti-terrorisme resolutie op een lijst gezet, waardoor het hem verboden was om door Zwitserland te reizen. In 2005 is het onderzoek naar klager gesloten en zijn de beschuldigingen vervallen. Klager heeft de Zwitserse autoriteiten verzocht zijn naam van de lijst te schrappen, zodat hij zijn doktoren en familie in Zwitserland kon bezoeken. Zijn verzoek werd afgewezen met als argument dat Zwitserland zijn naam niet van de nationale lijst kon schrappen zo lang deze nog wel op de lijst van de Verenigde Naties stond.

Het hof is van oordeel dat de Zwitserse autoriteiten zich niet louter konden verlaten op de bindende aard van de resolutie van de Veiligheidsraad, maar alle maatregelen had moeten nemen, die in onderhavige situatie mogelijk waren, om het sanctiebeleid aan te passen aan de individuele situatie van klager. Schending van artikel 8.

“Whatever room for manoeuvre there is for the state should thus be used and state parties should not too readily assume that SC resolutions clash openly with human rights and that therefore they have no latitude in mitigating human rights effects. A

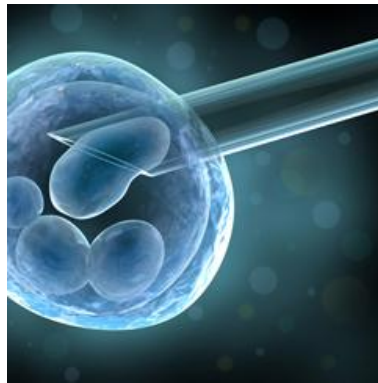
good principle, but when looking at the text of the UN resolution (No. 1390 of 2002) at stake, not entirely convincingly argued. The concurring judges (no less than seven) agreed with the outcome but were not convinced by various aspects of the Court's reasoning on the Article 8 aspect, primarily this finding that Switzerland still had some real latitude in implementing the Security Council's resolutions." [Antoine Buyse](#)

"To conclude, Nada is a very important case, but not as important as it could have been. The Court's ruling was quite narrowly tailored to the very specific facts of the case. The Article 103 issue is left open. The potentially farthest reaching, but also the least clear, is its Kadi-like ruling under Article 13." [EJIL Talk](#)

"L'affaire Nada c. Suisse plaçait sur la sellette strasbourgeoise un mécanisme de sanction qui, ces dernières années, n'a eu de cesse de défrayer la chronique : l'inscription de présumés terroristes sur la liste du « comité des sanctions », également connue sous le vocable de « liste noire »." [CPDH](#)

"As with other thorny issues raised by Nada (judicial review of UNSC Resolutions, conflicting duties to carry out UNSC decisions and secure Convention rights, hierarchy of norms) we are left no wiser in predicting how the Court will handle the attribution of conduct in complex operations involving multiple international legal actors pursuant to Security Council resolutions." [EJIL Talk](#)

ARREST – 28 augustus 2012 – Costa en Pavan t. Italië – persbericht – arrest

Italiaans verbod om bij in vitro fertilisatie (IVF) een embryo op ziekten te screenen in strijd met recht op familielevens.

Echtpaar, beiden drager van de ziekte cystic fibrosis, wil nageslacht voor deze ziekte behouden. Nu het Italiaanse recht wel abortus toestaat van een foetus dat drager is van deze ziekte maar geen onderzoek toestaat van een embryo bij IVF, is volgens het Hof sprake van onevenwichtigheid. Feitelijk worden klagers gedwongen af te wachten en abortus te plegen in het geval de foetus drager van de ziekte zou blijken. Strijd met het recht op familielevens.

"En définitive, l'arrêt Costa et Pavan c. Italie fait émerger des interrogations auxquelles il serait vain de vouloir trouver à ce jour des réponses assurées, tant l'horizon semble grevé d'incertitudes. Plus sûrement encore, il est inutile de chercher une pleine cohérence entre les précédents strasbourgeois de Grande Chambre et la solution de la Deuxième Section. Sans aller jusqu'à faire cavalier seul, la formation de Chambre a en effet semblé vouloir repousser les regrettables limites que s'est assignée la formation solennelle en matière de procréation. Seul l'avenir permettra d'apprécier le sort d'un tel volontarisme de la Deuxième Section : ballon d'essai porté au pinacle de la postérité jurisprudentielle ou simple feu de paille voué aux gémonies de la Grande Chambre." [Nicolas Hervieu](#)

"Ultimately, Costa and Pavan vs. Italy is a sound judgment of the European Court. This interesting example of international "judicial activism" looks tricky enough to be counted among (one of) the last products of the Tulkens season, leaving at Strasbourg a heavy and rich legacy of judgments and opinions, as well as many good reasons for believing in the strengthened role of the conventional system as a "living instrument" of the "European public order". "[Strasbourg Observers](#)

“Whatever may be thought of the internal coherence of the Italian legislation, since the prohibition of PGD is not in itself contrary to the Convention, one cannot see how this “incoherence” should authorise the Section to take the place of the national legislator and courts, impose its own ethical position and proclaim what must be recognised a real “right to eugenics”. “ [ECLJ](#)

VRIJHEID VAN MENINGSUITING (ART. 10)

ARREST – 25 september 2012 – Eğitim Ve Bilim Emekçileri Sendikası t. Turkije – persbericht – arrest

Het recht om in een moedertaal niet zijnde de nationale taal te worden onderwezen is in overeenstemming met de vrijheid van meningsuiting en het recht op vrije vereniging in artikel 11 van het EVRM.

De zaak betreft de poging van de Turkse autoriteiten om een onderwijsvakvereniging te ontbinden omdat de statuten als doelstelling bevatten het recht om in een moedertaal niet zijnde de nationale taal te worden onderwezen. Volgens het Hof is dat recht niet in strijd met democratische principes en kan evenmin met succes worden staande gehouden dat deze bepaling oproept of leidt tot gewelddadigheden, zodat deze om die reden verboden moet worden.

BESCHERMING VAN EIGENDOM (ART. 1 EERSTE PROTOCOL)

ARREST – 27 september 2012 - Dumitru and Others v. Romania - persbericht - arrest

Betaling van ambtenarensalarissen in termijnen in verband met economische situatie was niet in strijd met het recht op eigendom.

ARREST – 25 september 2012 – Catholic Archdiocese of Alba Iulia t. Roemenië – persbericht – arrest

Roemeense autoriteiten faalden in restitutie aan religieuze gemeenschap van boekencollectie die in communistische periode werd geconfisceerd.

3. RECHTSPRAAK GERECHT EN HOF VAN JUSTITIE EUROPESE UNIE

RECHTSPRAAK

LUXEMBURG

BURGERLIJKE EN HANDELSZAKEN

CONCLUSIE – 20 september 2012 – Zaak C-419/11 – Česká spořitelna – conclusie - commentaar

Bevoegdheid – Verbintenissen uit overeenkomst – Door consument gesloten overeenkomst – Bestuurder van een vennootschap – Kredietovereenkomst aangegaan door de vennootschap – Onvolledig opgestelde promesse – Aval – Plaats van uitvoering van de verbintenis

CONCLUSIE – 19 september 2012 – Zaak C-325/11 – Alder en Alder – conclusie

Betekening en kennisgeving van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken – Verordening (EG) nr. 1393/2007 – Draagwijdte – Bepalen van gevallen waarin een stuk van een lidstaat naar een andere lidstaat moet worden verzonden – Nationale bepaling die voorziet in fictieve betekening door toevoeging aan procesdossier bij gebreke van aanwijzing, door partij met woonplaats op het grondgebied van een andere lidstaat, van op het nationale grondgebied woonachtige vertegenwoordiger die belast is met inontvangstneming van te betekenen stukken

ARREST – 6 september 2012 – Zaak C-619/10 – Trade Agency – arrest - commentaar

Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Verordening (EG) nr. 44/2001 – Tenuitvoerlegging – Betwistingsgronden – Geen kennisgeving van gedinginleidend stuk – Toetsing door aangezochte rechter – Omvang – Waarde van informatie in certificaat – Schending van openbare orde – Niet-gemotiveerde rechterlijke beslissing

ARREST – 6 september 2012 – Zaak C-170/11 – Lippens e.a. – **Nederlandse zaak – arrest**

Verordening (EG) nr. 1206/2001 – Samenwerking op gebied van de bewijsverkriging in burgerlijke en handelszaken – Materiële werkingssfeer – Horen, door een gerecht van lidstaat, van in andere lidstaat woonachtige getuige die partij is in hoofdgeding – Mogelijkheid om partij op te roepen om voor bevoegd gerecht als getuige te verschijnen volgens recht van lidstaat van dat gerecht

Nederlandse rechter mag Nederlands recht toepassen om getuige op te roepen

Hof: Verordening (EG) nr. 1206/2001 van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken, en met name artikel 1, lid 1, daarvan, moet in die zin worden uitgelegd dat het bevoegde gerecht van een lidstaat dat een in een andere lidstaat woonachtige partij als getuige wenst te horen, teneinde dat verhoor te verrichten deze partij mag oproepen voor hem te verschijnen en haar mag horen overeenkomstig het recht van de lidstaat van dat gerecht.

ARREST – 6 september 2012 – Zaak C-190/11 – Mühlleitner – persbericht – arrest

Rechterlijke bevoegdheid in burgerlijke en handelszaken – Bevoegdheid inzake door consumenten gesloten overeenkomsten – Verordening (EG) nr. 44/2001 – Artikel 15, lid 1, sub c – Eventuele beperking van deze bevoegdheid tot op afstand gesloten overeenkomsten

CONCLUSIE – 6 september 2012 – Zaak C-332/11 – ProRail – Nederlandse zaak – conclusie

Justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken – Bewijsverkrijging – Verordening (EG) nr. 1206/2001 – Artikel 1 – Materiële werkingssfeer – Artikel 17 – Rechtstreekse uitvoering van handeling tot verkrijgen van bewijs door verzoekend gerecht – Deskundige wordt aangewezen en krijgt door rechter van lidstaat opdracht toegekend die deels op grondgebied van andere lidstaat moet worden uitgevoerd – Al dan niet verplichte toepassing van in artikel 17 van deze verordening neergelegd mechanisme van wederzijdse rechtshulp

Prorail beheert de hoofdspoorwegen in Nederland. In die hoedanigheid sluit ze toegangsovereenkomsten af met spoorwegondernemingen zoals DB Schenker Rail Nederland, een private spoorwegvervoerder. Schenker huurde aanvankelijk wagons van de Belgische NMBS, later van Xpedys. Op 22 november 2008 ontspoorde te Amsterdam een goederentrein van Schenker, onderweg van België naar Beverwijk. De trein bestond uit een locomotief en 25 wagons geladen met kalk. De Belgische rechter bij wie de aansprakelijkheidszaak aanhangig is gemaakt besliste een gerechtsdeskundige aan te wijzen. Het Hof van cassatie waaraan de zaak in laatste aanleg is voorgelegd stelt het Hof van Justitie vragen over de omvang van de opdracht die aan de Belgische deskundige in Nederland mag worden toegewezen.

A-G: De artikelen 1 en 17 van verordening (EG) nr. 1206/2001 van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken, moeten aldus worden uitgelegd dat een gerecht van een lidstaat, wanneer het aan een deskundige de opdracht geeft om deels in de lidstaat waartoe het gerecht behoort en deels in een andere lidstaat handelingen tot het verkrijgen van bewijs te verrichten, voor de rechtstreekse uitvoering van dit laatste deel van de opdracht de deskundige mag aanwijzen hetzij volgens de in voormeld artikel 17 neergelegde procedure voor de rechtstreekse uitvoering door het verzoekende gerecht, hetzij zonder gebruik te maken van deze verordening, voor zover dat deel van het onderzoek kan worden verricht zonder de medewerking van de autoriteiten van de lidstaat waar het moet plaatsvinden.

CONCLUSIE – 6 september 2012 – Zaak C-456/11 – Gothaer Allgemeine Versicherung e.a. – conclusie

Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen – Verordening (EG) nr. 44/2001 – Begrip ‚beslissing‘ – Beslissing waarbij rechter van andere lidstaat zich onbevoegd verklaart – Beslissing gebaseerd op vaststelling van geldigheid en reikwijdte van beding waarbij de IJslandse rechter bevoegd wordt verklaard – Werking – Omvang

CONSUMENTENBESCHERMING

CONCLUSIE – 20 september 2012 – Zaak C-394/11 – Belov – conclusie - commentaar

De Bulgaarse rechter vraagt of het als discriminatie kan worden aangemerkt dat een elektriciteitsmaatschappij alleen in wijken waar veel Roma wonen, elektriciteitsmeters op elektriciteitspalen plaatst. De rechter merkt op dat in alle andere wijken de elektriciteitsmeters zijn geplaatst op een normale hoogte (tot en met 1,70 m), meestal in de woning van de gebruiker of aan de gevel van het gebouw of aan de omheining. De elektriciteitsmaatschappij voert onder meer aan dat in de stadswijken waar veel Roma wonen, veel facturen onbetaald blijven en dat vaak geknoeid wordt met de stand van de elektriciteitsmeter of onrechtmatige aansluitingen worden gemaakt.

[“For the first time the European Court of Justice \(CJEU\) has been asked to address the issue of indirect discrimination based on ethnic origin and the possible justifications for such discrimination.” Rosalind English](#)

CONCLUSIE – 13 september 2012 – Zaak C-92/11 – RWE Vertrieb – conclusie – commentaar

Prijsverhogingsbedingen in gasleveringsovereenkomsten – Begrip dwingende wettelijke of bestuursrechtelijke bepaling in artikel 1, lid 2, van richtlijn 93/13/EEG – Bedingen in algemene voorwaarden die verwijzen naar dwingende wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen – Transparantieplicht overeenkomstig artikel 5 van richtlijn 93/13 en artikel 3, lid 3, juncto bijlage A, sub b en c, van richtlijn 2003/55/EG – Oneerlijk karakter van een contractwijzigingsbeding overeenkomstig artikel 3 van richtlijn 93/13 met inachtneming van de bijlage bij artikel 3, punt 1, sub j, en punt 2, sub b

ARREST – 6 september 2012 – Zaak C-544/10 – Deutsches Weintor – persbericht – arrest

Prejudiciële verwijzing – Harmonisatie van wetgevingen – Volksgezondheid – Informatie en consumentenbescherming – Etikettering en presentatie van levensmiddelen – Begrippen ‘voedings-’ en ‘gezondheidsclaims’ – Verordening (EG) nr. 1924/2006 – Omschrijving van wijn als ‘licht verteerbaar’ – Vermelding van verlaagde zuurgraad – Drinken met alcoholgehalte van meer dan 1,2 volumeprocent – Verbod op gezondheidsclaims – Handvest van grondrechten van Europese Unie – Artikel 15, lid 1 – Vrijheid van beroepsuitoefening – Artikel 16 – Vrijheid van ondernemerschap – Verenigbaarheid

CONCLUSIE – 6 september 2012 – Zaak C-206/11 – Köck – conclusie

Richtlijn 2005/29/EG – Harmonisatie – Consumentenbescherming – Oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen – Procesrechtelijke inrichting van instrumenten ter bestrijding van oneerlijke handelspraktijken – Regeling van lidstaat volgens welke voor aankondiging van uitverkoop voorafgaande toestemming van bestuur nodig is

ARREST – 6 september 2012 – Zaak C-524/11 – Lowlands Design Holding – Nederlandse zaak – arrest

Gemeenschappelijk douanetarief – Gecombineerde nomenclatuur – Tariefindeling – Trappelsakken voor baby's en jonge kinderen – Postonderverdeling 6209 20 00 of 6211 42 90

FISCALE BEPALINGEN

ARREST – 27 september 2012 – Zaak C-587/10 – VSTR – arrest

Fiscale bepalingen – Belasting over toegevoegde waarde – Goederenleveringen – Belasting van ketentransacties – Weigering van vrijstelling wegens ontbreken van btw-identificatienummer van afnemer

ARREST – 27 september 2012 – Zaak C-392/11 – Field Fisher Waterhouse – arrest

Btw – Vrijstelling van verhuur van onroerend goed – Verhuur van commerciële ruimten – Aan deze verhuur verbonden diensten – Kwalificatie van handeling voor btw-doeleinden – Uit één enkele prestatie dan wel uit meerdere zelfstandige prestaties bestaande handeling

CONCLUSIE – 19 september 2012 – Zaak C-350/11 – Argenta Spaarbank – conclusie

Vrijheid van vestiging – Belastingwetgeving – Vennootschapsbelasting – Aftrek voor risicokapitaal – Notionele interest – Vermindering van aftrekbaar bedrag voor vennootschap met vaste inrichting in andere lidstaat die krachtens overeenkomst tot vermijden van dubbele belasting in België vrijgestelde inkomsten genereert – Beperking – Rechtvaardiging – Samenhang van belastingstelsel – Evenwichtige verdeling van heffingsbevoegdheid tussen lidstaten

CONCLUSIE – 13 september 2012 – Zaak C-310/11 – Grattan – conclusie

Belastingwetgeving – Belasting over toegevoegde waarde – Artikel 8, sub a, van Tweede richtlijn (67/228/EEG) – Belastinggrondslag bij terugbetaling van deel van tegenprestatie nadat handeling is verricht

CONCLUSIE – 12 september 2012 – Zaak C-395/11 – BLV Wohn- und Gewerbebau – conclusie

Fiscale bepalingen – Belasting over de toegevoegde waarde – Recht van tot toepassing van derogatie gemachtigde lidstaat om deze gedeeltelijk toe te passen – Begrip ‚bouwwerkzaamheden‘

CONCLUSIE – 11 september 2012 – Zaak C-299/11 – Gemeente Vlaardingen – Nederlandse zaak – conclusie

Btw – Belastbare handelingen – Door belastingplichtige voor bedrijfsdoeleinden bestemmen van goed dat ‚in het kader van zijn bedrijf‘ is vervaardigd

A-G: Artikel 5, lid 7, sub a, van de Zesde richtlijn (77/388/EEG) van de Raad van 17 mei 1977 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der lidstaten inzake omzetbelasting – Gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde: uniforme grondslag, moet aldus worden uitgelegd dat een lidstaat btw kan heffen wanneer een belastingplichtige een onroerend goed voor vrijgestelde doeleinden gebruikt, indien: dat onroerend goed bestaat in een op eigen grond en in zijn opdracht tegen vergoeding door een derde opgeleverd (bouw)werk, met als gevolg dat (de waarde van die) grond in de heffing van btw wordt betrokken, tenzij de betrokken grond in het verleden reeds voor dezelfde vrijgestelde bedrijfsdoeleinden was bestemd

CONCLUSIE – 6 september 2012 – Zaak C-243/11 – RVS Levensverzekeringen – Nederlandse zaak – conclusie

Belastingwetgeving – Nationale verzekeringstaks – Artikel 50 van richtlijn 2002/83/EG betreffende levensverzekering – Vrijheid van dienstverrichting – Plaats van belastingheffing – Verzekeringsverrichtingen van Nederlandse verzekeringsonderneming ten behoeve van in België wonende verzekeringnemers die ten tijde van sluiten van verzekeringsovereenkomst nog in Nederland woonden

RVS is een Nederlandse verzekeringsonderneming, die geen vestiging heeft in België. De vraag is of zij een jaarlijkse heffing die in België wordt geheven op verzekeringsverrichtingen verschuldigd is. Die belasting wordt geheven wanneer de verzekeraar in België gevestigd is, maar ook wanneer het risico in België gelegen is, met name wanneer de verzekeringnemer zijn gewone verblijfplaats in België heeft. In casu gaat het om een verzekeringnemer die op

het moment van het sluiten van de levensverzekeringsovereenkomst in Nederland woonde en nadien naar België is verhuisd.

A-G: Aangezien een statische uitlegging steun vindt in zowel de normatieve context als het doel en de opzet van artikel 50, lid 1, van de levensverzekeringsrichtlijn, rekening houdend met de fundamentele vrijheden, geef ik het Hof in overweging de prejudiciële vragen van de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel te beantwoorden als volgt: „Artikel 50, lid 1, van de levensverzekeringsrichtlijn moet aldus worden uitgelegd dat de ‚lidstaat van de verbintenis‘ bij natuurlijke personen moet worden bepaald ten tijde van het aangaan van de levensverzekeringsovereenkomst. Dit artikel verzet zich derhalve tegen een nationale regeling volgens welke levensverzekeringsovereenkomsten aan een jaarlijkse taks zijn onderworpen wanneer de gewone verblijfplaats van de verzekeringnemer in het betrokken jaar in de betrokken lidstaat is gelegen zonder dat rekening wordt gehouden met de verblijfplaats van de verzekeringnemer ten tijde van het aangaan van de overeenkomst.”

ARREST – 6 september 2012 – Zaak C-18/11 – Philips Electronics – arrest

Vrijheid van vestiging – Belastingwetgeving – Vennootschapsbelasting – Belastingaftrek – Nationale wetgeving die overdracht van verliezen op nationaal grondgebied geleden door niet-ingezeten inrichting van vennootschap gevestigd in andere lidstaat aan op nationaal grondgebied gevestigde vennootschap van dezelfde groep uitsluit

ARREST – 6 september 2012 – Zaak C-273/11 – Mecsek-Gabona – persbericht – arrest

Btw – Richtlijn 2006/112/EG – Artikel 138, lid 1 – Voorwaarden voor vrijstelling van intracommunautaire handeling die wordt gekenmerkt door verplichting voor afnemer om vervoer te verzorgen van goed waarover hij vanaf moment van laden als eigenaar beschikt – Verplichting voor verkoper om aan te tonen dat goed grondgebied van lidstaat van levering fysiek heeft verlaten – Schraping met terugwerkende kracht van btw-identificatienummer van afnemer

ARREST – 6 september 2012 – Zaak C-324/11 – Tóth – arrest

Fiscale bepalingen – Btw – Richtlijn 2006/112/EG – Artikel 9 – Begrip ‚belastingplichtige‘ – Recht op aftrek – Weigering – Beginsel van fiscale neutraliteit – Opsteller van factuur die in register van eenmansondernemers is geschrapd – Opsteller van factuur die verplichting tot aanmelding van zijn werknemers bij belastingdienst niet nakomt – Verplichting voor belastingplichtige om zich te vergewissen van rechtmatig gedrag van opsteller van factuur jegens belastingdienst

ARREST – 6 september 2012 – Zaak C-496/11 – Portugal Telecom – arrest

Btw – Zesde richtlijn – Artikelen 17, lid 2, en 19 – Aftrek – Belasting die verschuldigd of voldaan is voor door holdingvennootschap verworven diensten – Diensten die rechtstreeks, onmiddellijk en ondubbelzinnig verband houden met belaste handelingen in later stadium

ARREST – 6 september 2012 – Zaak C-38/10 – Commissie / Portugal – arrest

Niet-nakoming – Artikel 49 VWEU – Belastingwetgeving – Verplaatsing van fiscale woonplaats – Overbrenging van activa – Onmiddellijke exithewing

ARREST – 6 september 2012 – Zaak C-380/11 – DI VI Finanziaria SAPA di Diego della Valle – arrest

Vrijheid van vestiging – Artikel 49 VWEU – Belastingwetgeving – Vermogensbelasting – Voorwaarden voor toekenning van vermindering van vermogensbelasting – Verlies van hoedanigheid van belastingplichtige in vermogensbelasting naar aanleiding van verplaatsing van maatschappelijke zetel naar andere lidstaat – Beperking – Rechtvaardiging – Dwingende vereisten van algemeen belang

ARREST – 6 september 2012 – Zaak C-262/10 – Döhler Neuenkirchen – arrest

Communautair douanewetboek – Verordening (EEG) nr. 2913/92 – Artikel 204, lid 1, sub a – Regeling actieve veredeling – Schorsingssysteem – Ontstaan van douaneschuld – Niet-nakoming van verplichting om aanzuiveringsafrekening binnen voorgeschreven termijn in te dienen

ARREST – 6 september 2012 – Zaak C-28/11 – Eurogate Distribution – arrest

Communautair douanewetboek – Verordening (EEG) nr. 2913/92 – Artikel 204, lid 1, sub a – Stelsel van douane-entrepots – Ontstaan van douaneschuld door niet-nakoming van verplichting – Te late inschrijving in voorraadadministratie van informatie inzake uitslag van goederen uit douane-entrepot

ARREST – 6 september 2012 – Zaak C-487/11 – Treimanis – arrest

Verordening (EEG) nr. 918/83 – Artikelen 1, lid 2, sub c, 2, en 7, lid 1 – Vrijstelling van invoerrechten op persoonlijke goederen – Begrip ‚goederen die voor behoeften van huishouden dienen’ – Motorvoertuig dat op grondgebied van Unie is ingevoerd – Gebruik van voertuig door gezinslid van eigenaar die voertuig heeft ingevoerd

HARMONISATIE VAN WETGEVINGEN

ARREST – 11 september 2012 – Zaak C-43/10 – Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias e.a. – Grote Kamer – persbericht – arrest – commentaar

Prejudiciële verwijzing – Richtlijnen 85/337/EEG, 92/43/EEG, 2000/60/EG en 2001/42/EG – Communautair waterbeleid – Omleiding van rivier – Begrip ‚termijn’ voor opstelling van stroomgebiedbeheersplannen

ARREST – 6 september 2012 – Zaak C-308/11 – Chemische Fabrik Kreussler – arrest

Richtlijn 2001/83/EG – Geneesmiddelen voor menselijk gebruik – Artikel 1, punt 2, sub b – Begrip ‚geneesmiddel naar werking’ – Omschrijving van begrip ‚farmacologisch effect’

INTELLECTUELE EIGENDOM

ARREST – 21 september 2012 – Zaak T-278/10 – Wesergold Getränkeindustrie / OHMI - Lidl Stiftung (WESTERN GOLD) – arrest

Gemeenschapsmerk – Oppositieprocedure – Aanvraag voor gemeenschapswoordmerk WESTERN GOLD – Oudere nationale, internationale en gemeenschapswoordmerken WESERGOLD, Wesergold en WeserGold – Relatieve weigeringsgronden – Geen verwarringsgevaar – Artikel 8, lid 1, sub b, van verordening (EG) nr. 207/2009 – Onderscheidend vermogen van oudere merken

ARREST – 19 september 2012 – Zaak T-267/11 – Video Research USA / OHMI (VR) – arrest

Gemeenschapsmerk – Gemeenschapsbeeldmerk VR – Geen verzoek tot vernieuwing van merk – Doorhaling van merk na verstrijken van inschrijving – Verzoek tot herstel in vorige toestand – Artikel 81 van verordening (EG) nr. 207/2009

ARREST – 18 september 2012 – Gevoegde zaken T-133/08+T-134/08+T-177/08+T-242/09 – Schröder / OCVV - Hansson (LEMON SYMPHONY)+Schröder / OCVV - Hansson (SUMOST 01)+Schröder / OCVV - Hansson (LEMON SYMPHONY) – arrest

Kweekproducten – Beslissing tot ambtshalve aanpassing van officiële beschrijving van ras LEMON SYMPHONY – Verzoek tot vervallenverklaring van kwekersrecht voor ras LEMON SYMPHONY – Verzoek tot nietigverklaring van kwekersrecht voor ras LEMON SYMPHONY – Kwekersrechtenaanvraag voor ras SUMOST 01 – Oproeping voor mondelinge behandeling voor kamer van beroep van CPVO – Oproepingstermijnen van ten minste één maand

LANDBOUW

ARREST – 27 september 2012 – Gevoegde zaken C-113/10 + C-147/10 + C-234/10 – Zuckerfabrik Jülich + British Sugar + Tereos – arrest

Gemeenschappelijk landbouwbeleid – Gemeenschappelijke ordening der markten – Producenten van suiker en isoglucose – Berekening van productieheffingen – Geldigheid van berekeningsmethode die rekening houdt met fictieve restitutiebedragen voor zonder

restitutie uitgevoerde hoeveelheden suiker – Terugwerkende kracht van regelgeving – Wisselkoers – Toekenning van rente

ARREST – 6 september 2012 – Zaak C-36/11 – Pioneer Hi Bred Italia – arrest

Landbouw – Genetisch gemodificeerde organismen – Richtlijn 2002/53/EG – Gemeenschappelijke rassenlijst van landbouwgewassen – In gemeenschappelijke rassenlijst opgenomen genetisch gemodificeerde organismen – Verordening (EG) nr. 1829/2003 – Artikel 20 – Bestaande producten – Richtlijn 2001/18/EG – Artikel 26 bis – Maatregelen om onbedoelde aanwezigheid van genetisch gemodificeerde organismen te voorkomen – Nationale maatregelen waarbij teelt van genetisch gemodificeerde organismen die in gemeenschappelijke lijst zijn opgenomen en als bestaande producten zijn toegelaten, in afwachting van maatregelen op grond van artikel 26 bis van richtlijn 2001/18/EG wordt verboden

ARREST – 6 september 2012 – Zaak C-471/11 – Cido Grupa – arrest

Toetreding van nieuwe lidstaten – Overgangsmatregelen – Landbouwproducten – Suiker – Verordening (EG) nr. 60/2004 – Tarief en grondslag van belasting op overtollige voorraden

MEDEDINGING

ARRESTEN – 27 september 2012 – Zaak T-343/06 – Shell Petroleum e.a. / Commissie – Nederlandse zaken

Mededinging – Mededingingsregelingen – Nederlandse markt van wegenbouwbitumen – Beschikking houdende vaststelling van inbreuk op artikel 81 EG – Bewijslast – Geldboeten – Zwaarte van inbreuk – Aansprakelijkstelling voor inbreukmakend gedrag – Motiveringsplicht – Recht van verdediging

In oktober 2002 verrichte de Commissie een onderzoek naar een vermeende prijsafsprake tussen de leveranciers en de vijf belangrijkste afnemers van bitumen (een grondstof voor de productie van asfalt) op de Nederlandse markt. Volgens de Commissie zouden afnemers en leveranciers vaste kortingen zijn overeengekomen, en ook maximumkortingen voor kleinere wegenbouwondernemingen. De Commissie legde boetes op voor een bedrag van 266 miljoen euro: zie perscommuniqué Commissie

Het Gerecht van de Europese Unie heeft arresten gewezen in de zaak aangaande het Nederlandse wegenbouwkartel. De Commissie bracht het bestaan van prijsafspraken op de Nederlandse markt tussen leveranciers en de vijf belangrijkste afnemers van bitumen (een grondstof voor de productie van asfalt) aan het licht in oktober 2002. De Commissie legde boetes op voor een bedrag van 266 miljoen euro (zie perscommuniqué Commissie).

Kort gezegd heeft het Gerecht de boete die was opgelegd aan Shell Nederland Verkoopmaatschappij (SNV) teruggebracht van 108 miljoen euro naar 81 miljoen euro. Volgens het Gerecht heeft de Commissie onvoldoende aangetoond dat SNV het initiatief voor de mededingingsregeling heeft genomen en daarin een leidinggevende rol heeft gespeeld. Ook de boete voor Ballast Nedam Infra BV is verminderd (van 4,65 miljoen euro naar 3,45 miljoen euro). Al de andere beroepen zijn afgewezen.

ARREST – 13 september 2012 – Zaak T-119/09 – Protégé International / Commissie – arrest – commentaar1 – commentaar2

“I guess all I can say is that I think that the Commission and the GC (and CJEU) still see the enforcement of EU Competition rules largely (if not completely) as an exercise of economic regulation. And, in that regard, I do not think that such developments as guidelines with respect to cartels that contribute to other EU policies can be expected in the near future.” [European Law Blog](#)

ARREST – 20 september 2012 – Zaak T-169/08 – DEI / Commissie – arrest

Mededinging – Misbruik van machtspositie – Griekse markt van levering van bruinkool en groothandelsmarkt voor elektriciteit – Beschikking waarbij inbreuk op artikel 86, lid 1, EG juncto artikel 82 EG wordt vastgesteld – Toekenning of instandhouding door Helleense Republiek van rechten voor winning van bruinkool ten voordele van openbaar bedrijf

CONCLUSIE – 6 september 2012 – Zaak C-226/11 – Expedia – conclusie

Mededinging – Artikel 81 EG – Merkbare beperking van mededinging – Beoordeling van merkbaarheid bij overeenkomsten met mededingingsbeperkende strekking – ‚De minimis-bekendmaking’ van Commissie – Marktaandeelen die onder drempels van de minimis-bekendmaking liggen – Bevoegdheid van nationale mededingingsautoriteiten om desondanks artikel 81 EG toe te passen en sancties op te leggen – Artikel 3, lid 2, van verordening (EG) nr. 1/2003

SOCIALE POLITIEK

CONCLUSIE – 20 september 2012 – Zaak C-363/11 – Antonopoulos – conclusie

Prejudiciële verwijzing – Begrip ‚nationale rechterlijke instantie’ in de zin van artikel 267 VWEU – Besluit van de Rekenkamer inzake goedkeuring vooraf van staatsuitgaven – Sociale politiek – Arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd – Arbeidsvoorwaarden – Vakbondsverlof

CONCLUSIE – 12 september 2012 – Zaak C-300/11 – ZZ – Grote Kamer – conclusie

Richtlijn 2004/38/EG betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden – Besluit tot weigering van de toegang van een burger van de Unie tot grondgebied van lidstaat om redenen van openbare veiligheid – Verplichting om de betrokken burger op de hoogte te stellen van de gronden van dit besluit – Bekendmaking in strijd met staatsveiligheid – Recht op doeltreffende rechterlijke bescherming

CONCLUSIE – 6 september 2012 – Zaak C-7511 – Commissie / Oostenrijk – conclusie

Verbod van discriminatie op grond van nationaliteit – Vrij verkeer van burgers van de Unie – Vrijheid van dienstverrichting – Sector vervoer – Richtlijn 2004/38/EG – Recht van vrij verkeer en verblijf op grondgebied van lidstaten voor burgers van de Unie en hun familieleden – Uitsluiting van studenten wier ouders geen kinderbijslag naar nationaal recht ontvangen van korting op tarieven van het lokale openbaar vervoer

ARREST – 6 september 2012 – Gevoegde Zaken C-147/11 + C-148/11 – Czop + Punakova – arrest

Verordening (EEG) nr. 1612/68 – Richtlijn 2004/38/EG – Duurzaam verblijfsrecht – Sociale uitkering – Zorg voor kind – Verblijf vóór toetreding van land van herkomst tot Unie

ARREST – 5 september 2012 – Zaak C-83/11 – Rahman e.a. – Grote Kamer – arrest – commentaar

Richtlijn 2004/38/EG – Recht van vrij verkeer en verblijf op grondgebied van lidstaten voor burgers van Unie en hun familieleden – Artikel 3, lid 2 – Verplichting om overeenkomstig nationaal recht binnenkomst en verblijf van ‚andere familieleden’ ten laste van burger van Unie te vergemakkelijken

“A notable feature of the solution found by the Court seems to be once again the importance given to judicial review and the reliance on judges. It could be that the Court simply has generally unwavering trust in the judicial profession in the Member States. Or it is rather about keeping the door at least potentially open for future preliminary references.” [European Law Blog](#)

“Soucieuse de laisser une marge de manœuvre importante aux Etats, la Cour ne donne finalement que peu de précisions sur la portée de cette disposition pourtant centrale pour affermir le statut de citoyen de l’Union.” CPDH

SOCIALE ZEKERHEID VAN MIGRERENDE WERKNEMERS

ARREST – 27 september 2012 – Zaak C-137/11 – Partena – arrest

Sociale zekerheid van migrerende werknemers – Verordening (EEG) nr. 1408/71 – Artikelen 13 en 14 quater – Toepasselijke wetgeving – Zelfstandigen – Socialezekerheidsregeling – Aansluiting – Persoon die werkzaamheden in loondienst of geen werkzaamheden verricht in ene lidstaat – Werkzaamheden anders dan in loondienst in andere lidstaat – Mandataris van vennootschap – Verblijf in andere lidstaat dan die van zetel van vennootschap – Besturen van vennootschap vanuit staat van verblijf – Nationale regeling die onweerlegbaar vermoeden bevat dat beroepsbezigheid als zelfstandige wordt uitgeoefend in lidstaat van zetel van vennootschap – Verplichte aansluiting bij sociaal statuut van zelfstandigen van die lidstaat

Hof: Het Unierecht, met name de artikelen 13, lid 2, sub b, en 14 quater, sub b, van verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de socialezekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, zoals gewijzigd bij verordening (EG) nr. 1606/98 van de Raad van 29 juni 1998, en bijlage VII daarbij, verzet zich tegen een nationale regeling zoals die welke in het hoofdgeding aan de orde is, voor zover deze toestaat dat een lidstaat er op onweerlegbare wijze van uitgaat dat het besturen, vanuit een andere lidstaat, van een aan de belasting van die eerste staat onderworpen vennootschap, een uitoefening van bestuurswerkzaamheden op zijn grondgebied is.

CONCLUSIE – 13 september 2012 – Zaak C-282/11 – Salgado González – conclusie

Prejudiciële verwijzing – Verordening (EEG) nr. 1408/71 – Ouderdomspensioen – Berekening van uitkeringen

STEUNMAATREGELEN VAN DE STATEN

ARREST – 27 september 2012 – Zaak T-139/09 – Frankrijk / Commissie – persbericht – arrest

Staatssteun – Sector groenten en fruit – ‚Noodplannen‘ ter ondersteuning van groente- en fruitmarkt in Frankrijk – Beschikking waarbij steun onverenigbaar met gemeenschappelijke markt wordt verklaard – Begrip staatssteun – Staatsmiddelen – Medefinanciering door openbare instelling en door vrijwillige bijdragen van producentenorganisaties – Argumenten die tijdens administratieve procedure niet zijn aangevoerd – Motiveringsplicht

VERVOER

CONCLUSIE – 13 september 2012 – Zaak C-547/10 P – Suisse / Commissie – persbericht – conclusie

Hogere voorziening – Beroep tot nietigverklaring – Zwitserse Bondsstaat – Ontvankelijkheid – Procesbevoegdheid – Ambtshalve onderzoek – Overeenkomst EG-Zwitserland inzake luchtvervoer – Doelstellingen daarvan – Uitwisseling van vervoersrechten – Verordening (EEG) nr. 2408/92 – Toegang van communautaire luchtvaartmaatschappijen tot intracommunautaire luchtroutes – Artikelen 8 en 9 – Werkingssfeer – Controlebevoegdheden van Commissie – Uitoefening van vervoersrechten – Beschikking 2004/12/EG – Duitse maatregelen met betrekking tot aanvliegen van luchthaven van Zürich – Aan het vrij verrichten van diensten inherente beginselen – Non-discriminatiebeginsel – Evenredigheid

VREEMDELINGEN

CONCLUSIE – 27 september 2012 – gevoegde zaken C-356/11 + C-356/11 – O en S L – conclusie - commentaar

Burgerschap van Unie – Recht op gezinshereniging – Toepasselijkheid van in arrest Ruiz Zambrano ontwikkelde beginselen – Gezinshereniger, ouder van kind uit eerste huwelijk dat burger van Unie is – Verblijfsrecht van nieuwe echtgenoot van gezinshereniger, onderdaan

van derde staat – Weigering op grond van onvoldoende middelen van bestaan – Recht op erfbieding van familie- en gezinsleven – Verplichting belang minderjarig kind in aanmerking te nemen.

ARREST – 27 september 2012 – Zaak C-179/11 – CIMADE en GISTI – persbericht – arrest

Asielverzoeken – Richtlijn 2003/9/EG – Minimumnormen voor opvang van asielzoekers in lidstaten – Verordening (EG) nr. 343/2003 – Verplichting om asielzoekers minimale opvangvoorzieningen te garanderen gedurende procedure van overname of terugname door verantwoordelijke lidstaat – Bepaling van lidstaat die moet instaan voor financiële last van verstrekking van minimale voorzieningen

Hof: De verplichting van de lidstaat waarbij een asielverzoek wordt ingediend, om de minimale opvangvoorzieningen van richtlijn 2003/09 te verstrekken aan een asielzoeker ten aanzien van wie hij overeenkomstig verordening nr. 343/2003 besluit een andere lidstaat, als lidstaat die verantwoordelijk is voor de behandeling van het asielverzoek, om overname of terugname te verzoeken, eindigt wanneer de asielzoeker door de verzoekende lidstaat daadwerkelijk wordt overgedragen. De verzoekende lidstaat, waarop voornoemde verplichting rust, moet instaan voor de financiële last van het verstrekken van deze minimale voorzieningen.

CONCLUSIE – 12 september 2012 – Zaak C-364/11 – Abed El Karem El Kott e.a. – **Grote Kamer – conclusie**

Richtlijn 2004/83/EG – Voorwaarden waaraan staatsburgers van derde landen of staatlozen die om vluchtelingenstatus verzoeken, moeten voldoen – Staatlozen van Palestijnse afkomst die bescherming van UNRWA hebben ingeroepen – Betekenis van ‚[i]s die bescherming of bijstand om welke reden ook opgehouden’ en ‚recht op de voorzieningen uit hoofde van deze richtlijn’

CONCLUSIE – 6 september 2012 – Zaak C-175/11 – HID en BA – conclusie

Verzoek van onderdaan van derde land tot toekenning van vluchtelingenstatus – Nationale procedure, waarbij asielverzoeken afkomstig van personen die behoren tot een bepaalde categorie, die naar de nationaliteit of het land van herkomst is omschreven, versneld of bij voorrang worden behandeld

ARREST – 5 september 2012 – Zaak C-42/11 – Lopes Da Silva Jorge – **Grote Kamer – persbericht – arrest**

Politiële en justitiële samenwerking in strafzaken – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Europees aanhoudingsbevel en procedures van overlevering tussen lidstaten – Artikel 4, punt 6 – Grond tot facultatieve weigering van tenuitvoerlegging van Europees aanhoudingsbevel – Uitvoering in nationaal recht – Aangehouden persoon die staatsburger is van uitvaardigende lidstaat – Europees aanhoudingsbevel dat is uitgevaardigd met oog op tenuitvoerlegging van vrijheidsstraf – Regeling van lidstaat die mogelijkheid van niet-tenuitvoerlegging van Europees aanhoudingsbevel beperkt tot geval van gezochte personen met nationaliteit van die lidstaat

ARREST – 5 september 2012 – Zaak C-355/10 – Parlement / Raad – **Grote Kamer – arrest – commentaar 1 – commentaar 2**

Schengengrenscode – Besluit 2010/252/EU – Bewaking van maritieme buitengrenzen – Invoering van aanvullende bepalingen betreffende grensbewaking – Uitvoeringsbevoegdheden van Commissie – Omvang – Beroep tot nietigverklaring

Hof: Besluit 2010/252/EU van de Raad van 26 april 2010 houdende aanvulling van de Schengengrenscode op het gebied van de bewaking van de maritieme buitengrenzen in het kader van de operationele samenwerking die wordt gecoördineerd door het Europees Agentschap voor het beheer van de operationele samenwerking aan de buitengrenzen van de lidstaten van de Europese Unie, wordt nietig verklaard.

“La Grande Chambre de la Cour de Luxembourg, dans l’arrêt qu’elle a rendu le 5 septembre dernier, est ainsi appelée à jouer un rôle de juge constitutionnel, de garant des équilibres de pouvoirs entre les institutions. Elle vient clarifier quels

contrôles peuvent être employés pour garantir les équilibres institutionnels contre les abus de pouvoir (1°), et quels caractères doivent être considérés pour identifier les éléments essentiels que seul le législateur peut modifier (2°).” [CPDH](#)

ARREST – 5 september 2012 – Gevoegde Zaken C-71/11 + C-99/11 – Y + Z – Grote Kamer – persbericht – arrest

Richtlijn 2004/83/EG – Minimumnormen voor verlening vluchtelingenstatus of subsidiaire-beschermingsstatus – Artikel 2, sub c – ‚Vluchteling’ – Artikel 9, lid 1 – Begrip ‚daden van vervolging’ – Artikel 10, lid 1, sub b – Godsdienst als grond van vervolging – Verband tussen deze grond van vervolging en daden van vervolging – Pakistaanse onderdanen, leden van religieuze gemeenschap ahmadiyya – Handelingen van Pakistaanse overheidsinstanties ter verhindering van recht op openbare godsdienstbelijdenis – Handelingen voldoende ernstig voor gegronde vrees van betrokkene om te worden blootgesteld aan vervolging op grond van zijn godsdienst – Beoordeling op individuele basis van feiten en omstandigheden – Artikel 4

“Die Entscheidung zeigt, dass der EuGH mittlerweile durchaus ein Sensorium für klassischen Grundrechtsschutz besitzt. Die Zeiten, da er unter Freiheit nur Kapital- und Warenverkehrsfreiheit verstand, sind längst vorbei.” [Verfassungsblog](#)

“The ruling is inherently similar to domestic UK judgments under which people should not have to suppress their sexual preferences (or act as if their sexuality does not exist) or lie about their political beliefs (or lack of them) to avoid persecution.” [UKILB](#)

“This judgment is also welcome in the European context because of the growing hostility against the public expression of religion, even if we assume that all forms of public expression of religion are not equivalent. It was delivered the day after a highly publicized hearing before the European Court of Human Rights (Strasbourg) in cases against the United Kingdom where the prohibition for Christian by their employers visibly to wear a small cross around the neck on their workplace was at issue (Cases Eweida and Chaplin against the United Kingdom). The applicants, one of which is Coptic, were severely punished by their employer (suspension without pay; mutation and loss of employment) because they refused to remove or hide their crosses.” [ECLJ](#)

VRIJ VERKEER VAN GOEDEREN

ARREST – 6 september 2012 – Zaak C-150/11 – Commissie / België – arrest

Niet-nakoming – Richtlijn 1999/37/EG – Kentekenbewijzen van motorvoertuigen – Eerder in andere lidstaat ingeschreven voertuigen – Eigendomsoverdracht – Verplichte technische controle – Verzoek om overlegging certificaat van overeenstemming – In andere lidstaat uitgevoerde technische controle – Niet-erkenning – Geen rechtvaardigingsgronden

VRIJ VERKEER VAN PERSONEN

CONCLUSIE – 27 september 2012 – Zaak C-379/11 – Caves Krier Frères – conclusie

Vrij verkeer van werknemers – Artikelen 21 en 45 VWEU – Nationale wettelijke regeling – Terugbetaling door lidstaat van sociale zekerheidsbijdragen aan werkgevers die werklozen van 45 jaar en ouder in dienst nemen die staan ingeschreven bij bevoegde autoriteiten in die staat – Beperking – Rechtvaardiging

A-G: Artikel 45 VWEU staat in de weg aan een nationale maatregel als de eerste alinea van artikel L.541-1 van de Code du travail, voor zover werklozen moeten voldoen aan een woonplaatsvereiste om zich te kunnen inschrijven bij de bevoegde nationale autoriteiten, en de toekenning van een aanstellingssubsidie aan een werkgever die een bepaalde categorie werklozen in dienst neemt, van een dergelijke inschrijving afhankelijk is.

CONCLUSIE – 13 september 2012 – Zaak C461/11 – Radziejewski – conclusie

Vrij verkeer van werknemers – Schuldsanering – Woonplaatsvereiste